

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/145951,Prezentacja-wystawy-TU-rodzila-sie-opozycja-Miedzy-Czerwcem-76-a-Sierpniem-80-Pr.html
18.04.2024, 10:47

Strona posiada nowszą wersję

[Kliknij tutaj, aby przejść dalej](#)

Prezentacja wystawy „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpniem '80” - Pruszcz Gdański, 2 lipca 2021

W uroczystym otwarciu wystawy w dniu 2 lipca o godz. 12.00 na placu przed Domem Wiedemanna (ul. Krótka 6) wezmą udział Burmistrz Miasta Pruszcz Gdański Janusz Wróbel oraz w imieniu Prezesa IPN dr. Jarosława Szarka Dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku prof. Mirosław Golon.

Prezentacja wystawy „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpniem '80”, która zagości przed Domem Wiedemanna od 2 lipca, to efekt współpracy Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku z Burmistrzem Miasta Pruszcz Gdański Januszem Wróblem i Referatem Ekspozycji i Dziedzictwa Kulturowego. To kolejne przedsięwzięcie, realizowane wspólnie przez ww partnerów. Warto przy tej okazji przypomnieć prace przy upamiętnieniu postaci księdza Józefa Waląga – kapłana niezłomnego i proboszcza jednej z pruszczańskich parafii.

Wystawa została przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej z okazji 45.

rocznicy protestów robotniczych w czerwcu 1976 r. w Radomiu, Ursusie i Płocku. Składa się z piętnastu plansz: dziewięciu ogólnopolskich i sześciu regionalnych. Autorem części regionalnej jest dr Piotr Brzeziński z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Gdańsku. Planowana jest ogólnopolska ekspozycja wystawy (na terenie Oddziału IPN w Gdańsku – Delegatury w Bydgoszczy także w Toruniu. [Lista miejsc dostępna jest tutaj](#)).

Wystawa będzie prezentowana w plenerze do 10 sierpnia 2021 r. Wstęp wolny.

W czerwcu 1976 r. władze komunistyczne zapowiedziały podwyżki cen, obejmujące podstawowe artykuły spożywcze. Spauperyzowane społeczeństwo odpowiedziało 25 czerwca, gdy zastrajkowało 97 zakładów pracy. W Radomiu, Ursusie i Płocku robotnicy wyszli na ulice. W pracownicy zakładów Ursus rozkręcili tory i uniemożliwili ich szybką naprawę wepchniętą w wyrwę lokomotywy. Setki uczestników protestów było bitych, aresztowanych lub skazanych na więzienie, a ponad 1500 zwolnionych z pracy. W wyniku pobicia przez Milicję Obywatelską zmarł kilka dni później przypadkowy przechodzień Jan Brożyna, a w połowie sierpnia zmarł w wyniku pobicia przez Służbę Bezpieczeństwa ks. Roman Kotlarz. Do najgwałtowniejszych starć z MO i ZOMO doszło w Radomiu, gdzie protestujący podpalili budynek Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Szacuje się, że w czerwcu 1976 r. w różnych formach sprzeciwu wobec działań władz uczestniczyło w sumie około 80 tys. osób. Najwięcej w Radomiu – blisko 21 tys. oraz Ursusie – ponad 14 tys.

Plakat

Represje, które spadły na protestujących i dotknęły ich bliskich, zrodziły spontaniczne akcje pomocy materialnej, medycznej i prawnej. Pomoc represjonowanym robotnikom, którą natychmiast rozpoczęła 1 Warszawska Drużyna Harcerska im. Romualda Traugutta zaowocowała powstaniem Komitetu Obrony Robotników, pierwszej jawnej organizacji opozycyjnej w PRL.

Po niej zaczęły się formować kolejne ośrodki opozycji demokratycznej: Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Wolne Związki Zawodowe, Studenckie Komitety Solidarności, Konfederacja Polski Niepodległej, Ruch Młodej Polski. Powstawały też organizacje o znaczeniu regionalnym, jak np. w Krakowie Chrześcijańska Wspólnota Ludzi Pracy, Instytut Katyński, Akcja na rzecz Niepodległości czy Prywatna Inicjatywa Krakowska, a także instytucje samokształceniowe, jak Uniwersytet Latający czy Towarzystwo Kursów Naukowych. Narodził się również drugi obieg wydawniczy, który naruszał komunistyczny monopol informacyjny.

Jawna opozycja nie miała charakteru masowego, ale bez niej niemożliwy byłby zryw Sierpnia '80 - to z jej doświadczeń korzystała „Solidarność”.

Polecamy portal IPN [„Polskie miesiące” - Czerwiec 1976](#)